

ՈՒՂԱՓԱՌՆԵՐԻ ՆԱԽԱԴԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՀԱՎԱՔՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ 9-ՐԴ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՑ ԱՌԱՋ

(Նոոդոս, 10-17 հունվարի 2005 թ.)

2005 թ. հունվարի 10-17-ը Տիեզերական Պարբիարք Նորին Ամենաաբրույություն Բարդուղիմեոս Ա-ի հրավերով Նոոդոս կղզում փեղի ունեցավ Ուղղափառների՝ Եկեղեցիների Համաշխարհային Խորհրդի 9-րդ Համաժողովի նախապարաստական հավաքը, որին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը ներկայացնում էր Միջեկեղեցական հարաբերությունների գրասենյակի պարասխանապուր Գերաշնորհ Տ. Եզնիկ եպիսկոպոս Պետրոսյանը:

Հավաքի նպատակն էր անդրադառնալ 9-րդ Համաժողովի թեմային, որն է՝ «Աստված, Քո շնորհով փոխակերպիր աշխարհը», քննել ԵՏՆ-ում ուղղափառների մասնակցության կոմիտեի գործադիր մարմնի աշխատանքները և որոնել ճանապարհներ, որոնցով Ուղղափառ Եկեղեցիները կարողանան առավել ազդու դարձնել իրենց մասնակցությունը բաժանված քրիստոնյաներին միավորող այս շարժման մեջ:

Հավաքն ի մի բերեց Արևելյան Ուղղափառ և Հին Արևելյան Ուղղափառ Եկեղեցիների ավելի քան 50 մասնակիցների՝ աստվածաբանների, բարձրաստիճան եկեղեցականների, քահանաների, աշխարհականների և երիտասարդների: Հավաքը նախագահեցին Սասիմայի Գենադիոս (Կոստանդնուպոլսի Տիեզերական Պարբիարքություն) և Դամիթի Բիշոյ (Ղպփի Ուղղափառ Եկեղեցի) մեթրոպոլիտները:

Քննարկվեց 2006 թ. կայանալիք ԵՏՆ 9-րդ Համահավաքի թեմայի աստվածաբանական և հոգևոր ընկալումը, ԵՏՆ կյանքում և գործունեության մեջ առաջիկայում սպասվող փոփոխությունների հնարավոր ազդեցությունները, վերանայվեցին Համահավաքի պարաստության գործնական հարցերը և ԵՏՆ 9-րդ Համահավաքի թեմայի շուրջ կատարվեցին հերթյալ եզրակացությունները:

1. Մեր Եկեղեցիները ճանաչում են բազմամշակութային, բազմակրոն և աշխարհական այն հանրությունները, որոնցում ապրում են մեր հավաքացյալները: Այս նոր իրավիճակը թելադրում է համապարասխան հովվական և աստվածաբանական գործունեություն: Վերափոխումը մի շարունակական գործընթաց է: Պարմության երկակիության մեջ Աստծո կամքը փեսնելու մեր պարաստականությունը նույնպես շարունակական առաքելություն է: Այն փեսնելու համար կարևոր է մեր ապաշխարությունը՝ որպես հավաքացյալներ և որպես Եկեղեցիներ: Այն գիտակցությունը, որ մենք կոչված ենք փրկության բարի լուրը հայտնելու և աշխարհի վերքերը բուժելու, դարձել է մեր հավաքի, աղոթքների, «Աստված, Քո շնորհով փոխակերպիր աշխարհը» թեմայի շուրջ մտորումների աղբյուրը:
2. Գալիք Համահավաքի թեման ներշնչման աղբյուր է փարբեր մակարդակներում խորհրդածության համար: Թեմայի մեջ փեսնում ենք *Աստված, շնորհ, փոխակերպել, աշխարհ* բառերից յուրաքանչյուրի կարևորությունը և աշխատում այն-

պես անել, որպեսզի դրանք պարզաճորեն ընկալվեն թեմայի համարեքստում: Այս առումով աշխարհի վերափոխումը նախ և առաջ նշանակում է մեր անձնական փոխակերպումը: Ս. Պողոսը խոսում է քրիստոնյաների մասին որպես «նոր արարչություն», քանի որ նրա ընկալմամբ վերափոխումը կամ փոխակերպությունը (Բ Կորնթ. Գ 18, Հռոմ. ԺԲ 2) վերաբերում է մի գործընթացի, որ սկսվել է արդեն իսկ այդ ժամանակաշրջանում: Սուրբ Գիրքը հեթանոսականորեն ցույց է տալիս, որ աշխարհի վերափոխումը գործընթաց է, որով փրկության վերերկրային վախճանաբանական իրողությունն առկա է քրիստոնյաների երկրային կյանքում: Քրիստոսի Հոգու շնորհներն հանդիսացող նոր արարչության նշաններն առաջնորդում են մեզ դեպի մեր պարասխանի հրամայականը և նշմարում աշխարհի վերափոխումը:

3. Շնորհը, ինչպես այն ամենը, ինչ վերաբերում է Աստծուն, Երրորդությունական է: Մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի շնորհը, Հայր Աստծո սերը և Սուրբ Հոգու հաղորդությունը՝ այս ամենը շնորհներ են: Շնորհով արդարացվում ենք, շնորհով՝ բժշկվում: Մինչդեռ շնորհը լոկ արդարացման գործությունը չէ: Շնորհը արտահայտված է Աստծո բոլոր գործերում. Իր ներգործության մեջ, Իր գործողություններում, որոնք անձնական կամքի դրսևորումն են՝ Իր սիրուց դրոշմված: Շնորհը վերաբերում է Աստծո ազատ կամքին: Աստված սպեղծել է աշխարհը ոչնչից, որն առավելապես շնորհի արդյունք է, քան՝ անհրաժեշտության: Նա նաև վերապրեցնում է այն, փոխակերպում Իր Որդու՝ Հիսուս Քրիստոսի միջոցով, որն առավելապես շնորհի, քան անհրաժեշտության հետևանք է: Մենք գոյություն չենք կարող ունենալ առանց Աստծո շնորհի, սիրո և Իր Սուրբ Հոգու միջոցով աշխարհը մշտապես պահպանելու, որով «մենք ապրում ենք, շարժվում ենք և՛ կանք» (հմմտ. Գործք ԺԷ 28): Ավելին, շնորհով է, որ Աստված տվել է մեզ Եկեղեցին, որում մենք կոչված ենք ապրելու միության մեջ ի Քրիստոս: Միությունը Եկեղեցում մի է հոգևակիության մեջ, ինչպես Սուրբ Երրորդությունը: Այսպիսով և այժմ այս միությանը բաժնեկից լինելը ապագայում աստվածային բնությանը բաժնեկից լինելու մեր կանխաճաշակումն է, մեր կոչումը սրբության և աստվածացումի:

4. Մենք հավատում ենք Աստծուն, Ով առաքեց Իր Միածին Որդուն՝ Հիսուս Քրիստոսին, և Նրանով աշխարհը հաշտեցրեց Իր հետ և Սուրբ Հոգու միջոցով բոլորին նոր և հավիտենական կյանք շնորհեց: Քրիստոնեական մեր կյանքը պահպանվում է շնորհի կենդանարար ու սրբացնող աղբյուրում՝ Սուրբ Հոգու գործությամբ: Մարդկության վերջնական կոչումն ու գերազույն նպատակը աստվածացումն է (թեոսիս) (Բ Պետրոս Ա 4), ինչպես Ս. Աթանաս Մեծն է ասում՝ «Աստված մարդացավ, որպեսզի մարդն աստվածանա»: Աստծո անշահախնդիր, շնորհալի սերը մեզ դեպի Իրեն է ձգում (Հռոմ. Ե 15), քանի որ մարդիկ ոչ միայն սպեղծվել են Աստծո կողմից, այլև՝ Աստծո համար: Աստծո մեջ մենք լիովին գտնում ենք մեր կյանքի նպատակը՝ վերականգնված և վերափոխված Իր շնորհաբաշխ ներկայությամբ (Բ Պետր. Ա 3): Այս իմաստով մեր փիեզերական քահանայական կոչումն է համայն աշխարհին ուղղորդել առ Աստված՝ համայնքներում բարոյական ընթրության միջոցով, միասնական հավատքով ու պաշարամունքով (Հովհ. Դ 23): Մենք գործում ենք միասնա-

բար ծառայելու սկզբունքով, որն էլ մեր պարասխանն է ի հայտ եկող բաղաբական և հասարակական մարտահրավերներին: Ճմարիտ քրիստոնեական հավաքը, որպես վկայություն և առաքելություն, խոսքով և գործով իրականացվող հավաքն է:

Ժողովականներն անդրադարձան նաև ԵՆՄ-ում Ուղղափառների Մասնակցության Կոմիտեի Գործադիր Մարմնի աշխատանքներին, զաղափարներին և զեկույցին՝ զրնելով, որ Գործադիր Մարմնի սրելծումն ու աշխատանքն արդարացված են: Գործադիր Մարմնի զեկույցում հասրուկ ուշադրության արժանացան եկեղեցաբանության և ժողովներն ընդհանուր համաձայնության սկզբունքով գումարելու խնդիրները: Վերջինիս վերաբերյալ հավաքը եզրակացրեց, որ դրա ներմուծումը ԵՆՄ-ի կյանքի և գործի մեջ ԵՆՄ-ին կօժրի աշխատանքները թափանցիկության և վստահության մթնոլորտում իրականացնելու հնարավորությամբ, երբ բոլոր Եկեղեցիների րեսակերները հարգանքով կլսվեն ու կխրախուսվեն:

ԵՆՄ-ի վերաբերյալ ժողովականների եզրակացությունն այն էր, որ աշխարհը դեռ Եկեղեցիների Համաշխարհային Խորհրդի կարիքն ունի, այսինքն՝ մի խորհրդի, որ միավորում է քրիստոնեական այն կառույցները, որոնք իրենց համարում են Եկեղեցիներ: Եկեղեցիների ծառայության համար աշխարհը կարիք ունի մի միջոցի, որով նրանց կարող է բերել երկխոսության դաշտ՝ միասին աղոթելու և միության նկարմամբ նրանց պարաստականությունը հայրներու համար: Այն հաշվի կառնի եկեղեցաբանական խնդիրները և կհարգի եկեղեցաբանական չեզոքությունը, կխթանի աղոթքը, աստվածաբանական բոլոր առումներով լուրջ կլինի, ներառյալ Եկեղեցիների անդամակցության հարցը, և բոլոր մակարդակներում այն կգործի ընդհանուր համաձայնությամբ:

Ժողովականները վայելեցին Եկեղեցու և վանականների, բաղաբացիական իշխանությունների և Հռոդոսի բնակիչների ջերմ հյուրընկալությունը, նաև դիպեցին հին ու նոր մշակույթների բացառիկ նմուշներ: Հավաքն ընթացավ ամենօրյա աղոթքի և եղբայրության մթնոլորտում, իսկ խորհրդակցությունները՝ Համահավաքի թեմային առնչվող աստվածաշնչյան հարվածների խոկումներով, հարկապես հանդիպման համար պարրաստված համառոտ ուսումնասիրությունների, ինչպես նաև ընդհանուր և առանձին խմբերով քննարկումների միջոցով:

Հռոդոսյան Միջուղափառ հանդիպման ընթացքում առանձին հանդիպումներ են րելի ունեցել նաև Հին Արևելյան Ուղղափառ Եկեղեցիների (Հայ Առաքելական Եկեղեցի՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսություն և Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսություն, Ղպրի Ուղղափառ Եկեղեցի, Ասորի Ուղղափառ Եկեղեցի, Եթովպիայի Թաաեղո Ուղղափառ Եկեղեցի և Հնդկ Մալաբար Եկեղեցի) Միջեկեղեցական պաշտոնյաների միջև:

Այս հանդիպումների ընթացքում Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը ներկայացնում էր Միջեկեղեցական հարաբերությունների գրասենյակի պարասխանաարու Գերաշնորհ Տ. Եզնիկ եպիսկոպոս Պերոտյանը, իսկ Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսությունը՝ Միջեկեղեցական հարցերով պարասխանաարու Գերաշնորհ Տ. Նարեկ եպիսկոպոս Ալեմեզյանը:

Հանդիպումների ընթացքում քննարկվել են Եկեղեցական ընրանիքի ծոցում առկա մի շարք խնդիրներ, ինչպես նաև Աստվածաշնչային ընկերության հետ համարել աշխատանքներ կարարելուն առնչվող հարցեր:

ԳԱՅԱՆԵ ԱԼԵԲՍԱՆՅԱՆ

Միջեկեղեցական հարաբերությունների գրասենյակ